

Internationella luftfartsutställningen

Mars 2023

Entrén till utställningsområdet på Heden. Public domain, via Wikimedia Commons.

Internationella luftfartsutställningen (ILUG), var en internationell flygsutställning i [Göteborg](#) år [1923](#), och en del av [Jubileumsutställningen](#) då staden firade sitt 300-årsjubileum.

Själva utställningen hölls den 20 juli till den 12 augusti på [Heden](#), medan de internationella flygtävlingarna, som också var en del av Internationella luftfartsutställningen, anordnades 4–12 augusti på det nybyggda [Torslanda flygfält](#).^[1]

Bakgrund

Sedan det i början av år 1920 beslutats om att genomföra stadens 300-årsjubileum, togs det initiativ till att flyget skulle bli en del av Jubileumsutställningen.^{[2][3]} Initiativtagarna kom från [Svenska Aeronautiska Sällskapet/Aeroklubben](#) och bestod av kamrer C. R. Cramér, direktörerna Osvald Arnulf-Olsson och John Lithander, ingenjör Erik Bergendahl och löjtnant Nils Eriksson. Kommittén för Internationella Luftfartsutställningen i Göteborg 1923 (ILUG) konstituerades den 28 augusti 1920.^[3]

Stöd gavs från [Kungliga svenska aeroklubben](#) (KSAK) och jubileumsutställningens organisatörer, bland annat genom att landshövdingen [Oscar von Sydow](#), som var ordförande i jubileumsstyrelsen och Aeroklubben i Göteborg, blev ordförande i ILUG:s styrelse och KSAK:s ordförande [Herman Wrangel](#) blev förste vice ordförande.^[3]

På flygutställningen i Paris 1922 genomfördes lobbying för att öka intresset för den kommande utställningen i Göteborg.^[2] Bland annat framhölls det i avslutningstalet vid [Parissalongen](#) att den

kommande luftfartsutställningen i Göteborg skulle ha stor betydelse för luftfartens utveckling i norra Europa.^[4] Intresset blev stort, varför utställningsmontrarnas storlek fick begränsas.^{[2][4]}

Utställningsaffischen skapades av konstnären [Carl Meurling](#).^[1] Den 5 augusti klockan 14.00 invigde [kronprins Gustav Adolf](#) Torstana flygfält. Invigningen skulle ha skett den 4 augusti klockan 15.00, men sköts upp på grund av dåligt väder.^{[5][6]}

Utställningen

Utställningen hölls på Heden och invigdes den 20 juli av kung [Gustav V](#) och pågick fram till den 12 augusti.^[4] De största utställarländerna var Storbritannien, Frankrike och Tyskland.^[2] Övriga utställarländer var Sverige, Tjeckoslovakien, Italien, Holland, USA och Schweiz. Den totala utställningsytan var på 7 000 kvadratmeter. Bland utställarna fanns [AV Roe](#), [Bristol](#), [Gloucester](#), [Fairey](#), [Handley Page](#), [Vickers](#), [Siddeley](#), [Breguet](#), [Caudron](#), [Farman](#), [Caspar](#), [Dornier](#), [Junkers](#), [Fokker](#) och [Svenska Aero](#).^[4] Totalt fanns det omkring 150 anmälda flygplan från elva länder, även om inte alla kom fram.^[2]

Generalkonferensen

I samband med utställningen höll [Fédération Aéronautique Internationale](#) sin generalkonferens den 8–11 augusti, där välkomstalet hölls av KSAK:s ordförande Herman Wrangel. Deltagarna i konferensen kom från flertalet länder i Europa, men även från Sydamerika, Kina och Japan och de representerade regeringar, luftfartsmyndigheter eller statliga verk.^{[2][7]}

KUNGL. SVENSKA AERO KLUBBEN

PROGRAM

för

DE INTERNATIONELLA
FLYGTÄVLINGARNA

MEURLING

I GÖTEBORG 4-12 AUG.

1923

FLYGTÄVLINGARNA ÅGA RUM Å TORSLANDA

DAGSPROGRAM SE SID. 4

Pris 50 öre

Programblad för de internationella flygtävlingarna. Bild: Carl Meurling.
(Från <http://www.forsth.com/pdf/ILUG%20SV.pdf>)

Flygtävlingarna

I samband med utställningen genomfördes ett antal flygtävlingar på det nyinvigda Torsslanda flygfält. Den första var ankomsttävlingen där man flög från [Rotterdam](#) via [Bremen](#) och [Köpenhamn](#) med landflygplan, medan sjöflygplanen flög via [Norderney](#) och Köpenhamn. Tävligen var öppen för icke statsägda flygplan och hade nitton^[6] anmälningar. Av de anmälda startade inte mer än hälften^[6]. Segrare, genom att vara den förste flygaren, som efter klockan 16.00 på invigningsdagen den 4 augusti passerade över mållinjen på Torsslanda, blev löjtnanten [Nils Söderberg](#) med en fransk Breguet 14 B2 och som belönades med Gustav V:s hederspris på 10 000 kronor, samt med Göteborgs stads pris på 4 000 kronor. Söderberg passerade mållinjen 1 minut och 36 sekunder efter klockslaget för tidigaste ankomst^[6]. Vädret var dåligt med dimma, regn och stormbyar och Söderberg tvingades att flyga på endast 100 meters höjd^[6]. Trafikflygtävlingen, som flög rutten Torsslanda–Köpenhamn–Malmö–Torsslanda, pågick i fem dagar och startade den 7 augusti. Segrare blev engelsmannen [Alan Cobham](#) med en [Havilland 50](#). Tävligen för sport- och turistflygplan var öppen för land- eller sjöflygplan med högst 110 hästkrafters motorstyrka. Segrare blev [Clemens Bücker](#) med en [Heinkel HE 3](#). John Lithanders tävling var öppen för svenska militärflygare ur armén och marinen. Segrare i John Lithanders tävling blev löjtnant [Magnus Bång](#), sedermera förste chefen för [F9](#).^{[8][9]}

Under flygutställningen genomfördes även informella formations- eller patrullflygningar med militära flygplan, liksom uppvisningar i form av bland annat konstflygning och fallskärmshopp.^[7]

Den 29 juli genomfördes en ballongflygtävling, vilken startade på Heden. Tre ballonger, samtliga svenska, deltog i tävlingen om vandringspriset ”Andrépokalen”. Landning skedde i trakten av [Borås](#) och segrare blev löjtnant C-G Ekelöf.^[7]

Epilog

Internationella luftfartsutställningen blev en stor framgång för arrangörerna och det var den största internationella flygutställningen som dittills hållits i världen.^[10] Förlusten blev dock 230 000 kronor.^[11] För att täcka förlusten hemställde styrelsen för utställningen hos [Kungl. Maj:t](#) om understöd motsvarande en halv dragning i ett [penninglotteri](#).^[12]

Läs hela artikeln om Internationella luftfartsutställningen på [Wikipedia](#).

Text: Artikeln [Internationella luftfartsutställningen](#) på Wikipedia, licensierad enligt [Creative Commons Erkännande-dela-lik 3.0 Unported](#)